

Hódít a rodeó Magyarországon is

A Magyar Rodeó Egyesület az egyetlen szervezet Magyarországon, amely az amerikai bikarodeó szabályait és struktúráját alapul véve rodeó-versenyeket és show műsorokat szervez élő állatokkal. Hazánkban is lehetőség van a sportág kipróbálására, sőt egyesek már profiként űzik ezt a kicsit sem veszélytelen hobbit.

Pár éve hazánkban is elérhető a veszélyekkel teli sportág: a bikarodeó, amelyhez elsősorban bátorságra van szükség. Persze kell hozzá technikai tudás, és sok-sok gyakorlás is, de ettől még a közel egy tonnás állat mindent megtesz azért, hogy megszabaduljon az „utasától”.

A bikarodeó Magyarországon viszonylag új sportágnak számít, 4 éve rendezték meg az első pénzdíjas versenyt. Azóta a lelkes amatőrök – akik mindössze mintegy kéttucatnyian vannak – rendszeresen összegyűlnek. Egy ideje így már itthon is láthatjuk élőben ezeket a fenevadakat, hiszen a hazai bikák sem maradnak el a külföldi versenyző társaktól. A Magyar Rodeó Egyesület szervezésében több rendezvényt is tartották már hazánkban.

HOGYAN ALAKULT KI A RODEÓZÁS?

A rodeó egy olyan sport, mely a marhatartással kapcsolatos munkákból alakult ki Spanyolországban, később Mexikóban, az Egyesült Államokban és Kanadában is igen népszerűvé vált. Az USA több államában nemzeti sportként tartják számon.

Gyökerei a XIV. századig nyúlnak vissza. A polgárháború után érkezett el a marhaterelések, nagy ranchek és cowboyok kora. A marhát terelő cowboyok rendszeresen versengtek egymással, innen erednek a rodeó versenyszámai. A rodeó egy professzionális sporttá fejlődött tovább férfiak és nők számára egyaránt, az utánpótlást pedig az ifjúsági rodeószervezetek biztosítják.

Az 1920-as évekre a sport hagyományos eseménnyé vált néhány keleti városban is. New York Cityben, a Madison Square Garden Rodeó néha 30 napig is tartott, amit egy kéthetes rodeó követett Bostonban, ami országos ismertséget hozott a sportnak.

1929-ben vált hivatalossá, amikor is megalakították az Amerikai Rodeó Szövetséget. Az alapítók azonban nem cowboyok, hanem a szponzorok és a szervezők voltak. Megalkották a szabályokat és a pontrendszert, felügyelték a bíráskodást, és kialakítottak egy korrekt díjazási rendszert.

1939-ben a cowboyok létrehozták a saját szövetségüket, a Cowboy Turtle Associationt (CTA). A CTA elsődleges célja a cowboyok hasznának és hírnevének növelése és az igazságosabb bíráskodás bevezetése volt. 1945-ben a CTA átszerveződéséből alakult meg a mai Professional Rodeo Cowboys Association (PRCA), ahol végül szabványosították a versenyszámokat és egységesítették a szabályokat.

A szarvasmarha hím állatot bikának, a heréltet fiatalon tinónak, később ökörnek, a nőtényt tehénnek, a még nem ellett nőtényt üszőnek, a nem ivarérett fiatal állatot borjúnak hívják.

SZIGORÚ SZABÁLYOKAT KELL BETARTANI

A bikarodeó lényege, hogy a versenyzőknek 8 másodpercig kell fent maradnia a bakoló (ugráló, ideges) bika hátán úgy, hogy közben mindössze az egyik kezükkel kapaszkodnak egy *bullrope* nevű hámra, amely az állat hasán és hátán fut végig. A versenyző ebbe fűzi be a kesztyűs kezét, amely egy speciális gyantával

szinte hozzá van ragasztva. Egy laikusnak a 8 másodperc talán kevésnek tűnik, ám itt másodpercek alatt bármi megtörténhet. Nem túlzás, ha azt mondjuk, hogy a versenyző ilyenkor a saját életét teszi kockára, hiszen a 800–1000 kilós dühöngő állatok teljesen kiszámíthatatlanok.

A szarvasmarha párosujjú patás állat, kérődző. Házi-asított alakja a házi szarvasmarha vagy házimarha, amely a ma már kihalt őstuloktól származik. A házi szarvasmarhák genetikai állományuk alapján két alfajba sorolhatók. Ázsia nagy területén elterjedt, az úgynevezett „brahman” típusnak vagy zebunak vállpúpjá van, míg a világ többi részén a púp nélküli közönséges szarvasmarha a megszokott. A házi szarvasmarhát korábban az őstuloktól eltérő, külön fajnak tartották.

nok. Ám szerencsére ritkán történnek nagyobb balesetek, és többnyire csak az izgalom marad abban a 8 másodpercben. Aki látott már amerikai bikarodeókat a TV-ben, biztos, hogy rabja lesz az újabb döntőknek is.

A rodeó alatt a *ridert* három bohóc segíti. Nekik az a feladatuk, hogy megvédjék a versenyzőt, ha esetleg leesett a bikáról. Csak úgy mehetnek a ringbe, ha magukra öltik a védőfelszerelést is. Ha megvan a 8 másodperc, akkor azt egy duda jelzi a versenyzőnek, hogy sikerült teljesítenie a feladatot. Ám csak ekkor jön a neheze, a leszállás. Mivel a több mászás bika még ekkor is ugrál és pörög, a leszállás sem veszélytelen, hiszen a versenyző fent akadhat a bullrope kötéleben vagy bekerülhet az állat lábai közé. Ekkor lépnek

közbe a rodeó bohócok, akiknek az a dolga, hogy szó szerint a bika és a versenyző közé vessék magukat és szinte a testükkel védjék meg a versenyzőt a feldühödött bika elől.

A versenyeken hét hivatalos versenyszám van: vad ló betörése, vad ló szőrén loaglása, bikalovaglás, borjúlasszózás, bika ledöntése, csapatos lasszózás és az egyetlen női versenyszám, a hordókerülés. A versenyszámok pontozása idő vagy bírálás alapján történik. A versenyzők pénzdíjakért küzdenek, minden megnyert dollár egy bajnoki pontot ér, ez alapján számolják ki, hogy ki lesz a világbajnok.

Fontos még, hogy:

- a kolompnak rajta kell lennie a bullrope-on,
- a bullrope-on nem szabad lennie semmilyen akadálnak (csomónak) ami a bikáról való leesését akadályozná,

Általában hordóból készült műbikákon gyakorolnak a versenyzők, amiket kézi erővel lehet mozgatni, és ezeken nagyjából utánozni lehet a bika mozgását előre, hátra, fel és le. Arra is nagyon jól használhatók, hogy ezen elemezzék a hibákat, például, hogy miért nem tudták kioldani a rope-ot, vagy miért csúsztak el oldalra. Sokat segít a felkészülésben, ha az ember rendszeresen lovagol.

rojtos lábszárvédőt, úgynevezett chaps-et, illetve még elengedhetetlen eszköz a tradicionális western kalap. Megfigyelhetjük

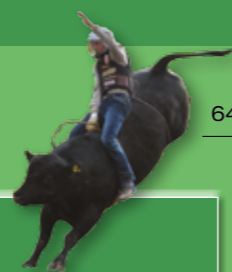
Nincs semmi trükk, vagy titkos módszer arra, hogy miként kell sikeresen megülni a bikát, gyakran nehezebb biztonságban földet érni, mint a bikán maradni.

még a sajátos tenyérnyi övcsatot is a ruházat kiegészítőjeként, ami általában valamilyen jellemző western életképet ábrázol kis dombormű formájában, de akár egy frapáns kis szlogen is díszelgethet rajta.

Kizáráshoz vezető okok:

- 8 mp előtti földet érés,
- „Free hand” kezének (amelyik nem a bullrope-ot fogja) végig a magasban kell lennie, a lábán kívül más testrészével a bikát nem értheti meg. Szabad kezével önmagához sem érhet.
- ha a bírák túl élesnek találják a sarkantyút,
- ha a versenyző a sarkantyút, vagy a chaps-et a bullrope alá szorítja,
- ha szándékosan a bullrope csomóiba kapaszkodik a sarkantyújával,
- a nem professzionális versenyzőhöz méltó magatartás és obszcén beszéd miatt.

- ha a bika nem teljesít a tőle elvárható szinten, vagy megáll, a bírák vagy a versenyző új indítást kérhet,
- nem lehet új indítást kérni valamelyik eszköz hibájából (szakadásából),
- a felszerelések kölcsönzése nem megengedett,
- megfelelő ruházatban kell az arénába lépnie: a cowboyok sokat kibíró farmernadrágján és hagyományos mintázatú ingjén kívül viselnie kell egy – a hátán erősített – védőmellényt, speciális sarkantyút, különleges bőrből készült, a bullrope szorításához kiképzett kesztyűt, western bőrcsizmát, a hagyományosnál kicsit rövidebb, boka felett végződő

Interjú Nádor Józseffel, a Magyar Rodeó Egyesület elnökével

„NINCS OLYAN BIZTOSÍTÓ, AKI ÉLETBIZTOSÍTÁST KÖTNE RÁNK!”

A Magyar Rodeó Egyesület Magyarországon egyedülálló módon törekszik az Egyesült Államokból származó sportág, a rodeó meghonosítására. A szervezet tagjai őrzik a hagyományokat, látványos élőállat bikarodeó versenyekkel népszerűsítik hazánkban e nemes, ámde igen veszélyes sportot. Nádor József, az egyesület elnöke – aki egyébként a Tyuki Ker szarvasmarha kis- és nagykereskedéssel foglalkozó Kft. tulajdonosa – adott interjút az MMM Magazinnak.

- *Mióta létezik az egyesületük, és milyen céllal alakultak?*
- Magyarországon 4 éve kezdődött ez az örület, amelynek három éve szerves része vagyok én is. Először, mint Stock Contractor, majd Bull Rider, illetve Bull Fighter-ként próbáltam erősíteni a csapatot, valamint egyesületet alakítottunk, a Magyar Rodeó Egyesületet, amelynek elnöke lettem. Számunkra kihívás is volt mindez (mint a veszélyt értem), de elsősorban a sport megteremtése, illetve népszerűsítése a fő célunk.

- *Magyarországon milyen kultúrája van a rodeónak és mennyi érdeklődőt tartanak számon?*
- Az elmúlt időszakra visszatekintve, ami még egy rövid terminus, próbáltunk az ország több térségében rodeó-versenyeket rendezni, ezáltal megismertetni az emberekkel ezt a kultúrát, megszerettetni ezt a sportot. Versenyzők, illetve segítők összességében 200-an lehetünk. A visszajelzések arra utalnak, hogy jó úton haladunk a sport mind szélesebb elterjesztésében.

- *Milyen rendezvényeik vannak?*
- Ebben a sportágban a szereplők, illetve versenyzők többsége a Western sportban érdekelt, illetve lovas szakember, valamint a szarvasmarha szeretete többünk génjeiben megvan. Évek óta évente hat komoly versenyt tartunk az ország több helyszínén. A tavalyi év fináléja a Papp László Sportarénában rendezett Közép-Európa Kupadöntő volt, amit mi rendeztünk meg.

- *Ha valaki érdeklődik a sport után, mit kell tennie? Önök miben tudnak neki segíteni?*
- Először a társasággal kell megismerkednie, valamint egy tanfolyamon kell részt vennie, ahol megismertetik őt az alapvető szabályokkal, megtanítják a bikák tiszteletére, alkalmazására a szabályok spontán alkalmazására. Ezután jön a gyakorlat, testközelből megismerik a rodeó bikákat és megpróbálhatják megtanulni a rodeó csinját-bínját.

- *Az állatokat erre a sportra tanítani kell, be kell idomítani?*
- Ezt sem tanítani, sem idomítani nem lehet. Ezek a mozgulatok, ehhez a sporthoz kellő mozgások a genetikájukban kódolva van. Ezt ránézésre sosem tudjuk meg, mert csak akkor látjuk a mozgását, ha kipróbáltuk. Ebből adódóan nagyon sok szarvasmarhát, ezen belül bikát próbálunk ki ehhez a sporthoz.

- *Úgy hírlik, a rodeózás igen veszélyes sportág. Milyen hátulütői vannak, és mire kell mindenképpen felhívni a figyelmet?*
- Nemcsak úgy hírlik, hanem az is... Aki ezt meglátja élőben, annak az adrenalin szintje oly módon megemelkedik, hogy ezt még egyszer meg akarja nézni. Mi sem bizonyítja jobban, hogy milyen veszélyes ez a sport, hogy nincs olyan biztosító, aki életbiztosítást kötne ránk, mint versenyzőkre. A sport hátrányai a különféle sérülések: csonttörés, izomszakadás, rándulás.

- *Az állatvédők sok helyen támadják a sportágat. Mi az álláspontjuk ezzel kapcsolatban?*
- Az állatvédők kezdetek óta nyomon követik a rodeó életét, mivelhogy nagyon sok támadást kapunk az emberektől és ezeket nekik kell felülbírálni, kivizsgálni. Nagyon sok közösen eltöltött idő bizonyította azt, hogy az állatvédők jelenlétükkel a rodeó léte mellé tették le a voksukat, mert testközel tapasztalatok alapján megbizonyosodtak arról, hogy itt az állatnak semmilyen maradandó sérülést, sem a rodeóval és, sem egy körülbelül 70 kilós emberrel, nem lehet okozni.

- *Mire készülnek a jövőben? Hol találhatjuk meg Önöket?*
- A sportág minél nagyobb népszerűsítésére készülünk, illetve szeretnénk megrendezni a Közép-Európa Kupa fordulóját Szlovákiában is. Valamint nálunk több helyszínen elődöntővel és a döntővel is készülünk.

Jelenleg a www.tyuxirodeo.hu oldalon található meg minket, mely a közeljövőben átalakításra, bővítésre kerül. ▢

Radics Márk

